

Všechno toto je Slovinsko!

Slovinsko je jedním z nejmladších států, nezávislé je od roku 1991. Nachází se ve střední Evropě a měří dobrých 20.000 kilometrů čtverečních. Jeho vyjímečnost charakterizuje poloha v místě, kde se stýkají Alpy se Středozemím s tajuplným Krasem a rozlehlými Panonskými planinami. Zeměpisná rozmanitost s bohatou přírodní a kulturní tradicí odedávna podněcovaly kreativní tvořivost Slovinců.

Kde jinde ve světě bychom mohli obdivovat ušlechtilé lipicány, praktické kozolce (seníky), panjske končnice (malovaná čela včelích úlů) a kranjskou včelu, ochutnávat potico (závin) a divit se podvojnosti v gramatice, se kterou můžeme ve slovinštině říci, že se mi dva milujeme? Nebo se setkat s velkými kulturními jmény (jako je například architekt Jože Plečnik), významnými vynálezy (logaritmy), četnými úspěšnými sportovci (Anže Kopitar, Tina Maze a mnoho jiných) a lidmi, kteří si tady můžou užívat nedotčené přírody, pokud je jejich nejmilejší rekreací horská turistika?

Jako nebe pod Triglavem, tak popsal Slovinsko Cankar, velikán slovinské literatury. Pod Triglavem, kde Triglav je jako nejvyšší vrchol a hora Julijskih Alp, jedním z největších národních symbolů.

Rychlá fakta

Oficiální název:
REPUBLIKA SLOVINSKO

Politický systém: Parlamentární demokracie
Hlavní město: Lublaň
Rozloha: 20.273 km²
Obyvatelstvo: 2.064.632 (2015)
Měna: EUR (1 EUR = 100 centů)

Jazyk: Slovinský; v národnostně smíšených oblastech také italský a maďarský

Národní volací číslo: +386
Časové pásmo: GMT/UTC +1

Důležitá telefonní čísla:

112 Záchranáři
112 Hasiči
113 Policie
1188 Obecná informace
1987 Pomoc na cestě

Užitečné webové stránky:

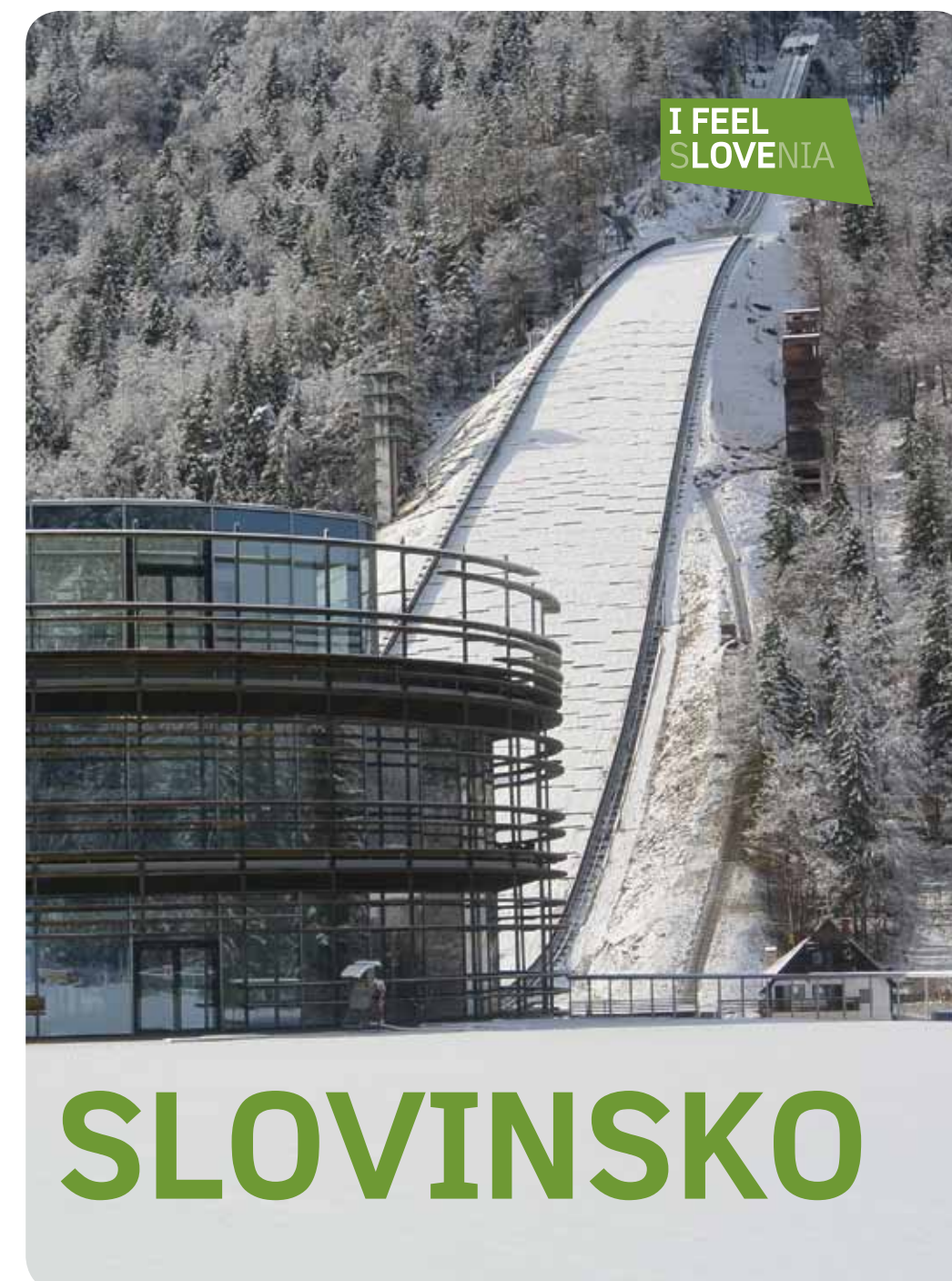
Obecně o Slovinsku: www.slovenia.si, www.slovenia.info
Vláda Republiky Slovinsko: www.vlada.si
Úřad pro komunikaci: www.ukom.gov.si
Portál Republiky Slovinsko: www.gov.si
Automobilový svaz Slovinska: www.amzs.si
Počasí: www.arso.gov.si

Vydal: Vláda RS, Úřad pro komunikaci, Lublaň, 2016

češský jazyk

I FEEL SLOVENIA

I FEEL SLOVENIA

SLOVINSKO

Planica. Foto: Planica arhiv

Lipicáni jsou světově známé plemeno koní, kteří pocházejí ze Slovinska. Foto: Marko Petrič

HISTORIE

První dny své státnosti zažilo Slovinsko již více než před tisíci lety, kdy se jihoslovanští předkové nastěhovali do této oblasti a v 7. století založili knížectví Karantánii. Historikové se domnívají, že to byl jeden z nejvíce demokratických a průkopnických států své doby. Proto není překvapující, že si v době Thomase Jeffersona tvůrci americké ústavy vzali příklad z principů karantánského státu.

Během století se díky jazyku a kultuře zachovala národní identita. Slovinský jazyk se stal jádrem a oporou národní identity. Samostatná národní společnost dozrála především vydáním prvních knih a vytvořením prvních začátků národního programu v 16. století. Do 20. století slovinské národní společnosti vládli cizinci, většinu času Habsburkové nebo později Rakousko-uherská monarchie. Po 1. světové válce se Slovinsko stalo součástí Království Jugoslávie, po 2. světové válce, části Socialistické federativní republiky Jugoslávie.

Po více než sedmdesáti letech existence v Jugoslávii Slovinci vytvořili konsensus pro svoji nezávislou cestu. Po rozpadu Jugoslávie v roce 1991 se ve slovinské historii začala úplně jiná doba – samostatné Slovinsko.

STÁT

Slovinsko je demokratická republika, která patří do generace mladších demokracií v Evropě. Nezávislost a samostatnost Slovinsko vyhlásilo 25. června 1991 na základě výsledků referenda, které se konalo o půl roku dříve. Téměř 88,2 procent voličů hlasovalo pro samostatnost, volební účast byla 90ti procentní. Následovalo mezinárodní uznání a přijetí do společnosti členů Organizace spojených národů.

Slovinsko se v roce 2004 stalo členem NATO a EU, v roce 2007 spolu se zavedením EURa vstoupilo do Evropské měnové unie a v roce 2008 jako první z nových členských států předsedalo Radě EU.

V prvních dvou desetiletích nezávislosti se Slovinsko stalo významným mezinárodním účastníkem a místem, kde se setkávají vysokí státníci velemocí. Ve Slovinsku se například v roce 2001 konalo první setkání ruského prezidenta Putina a amerického prezidenta Bushe. Ústava Republiky Slovinsko stanoví, že Slovinsko má parlamentní systém, založený na oddělení zákonodárné, výkonné a soudní oblasti. Nejvyšším zákonodárným orgánem je Parlament s devadesáti členy, volenými s mandátem na čtyři roky. Z nich jsou po jednom představitelé italské a maďarské menšiny. Výkonnou oblast představuje vláda. Prezident státu je nejvyšším velitelem ozbrojených sil a reprezentuje stát navenek. Je volen pětiletým mandátem.

SPOLEČNOST

Slovinců je trochu více než dva miliony a všichni společně by mohli žít na předměstí nějakého z větších světových měst. Pokud to zaokrouhlíme, žije ve Slovinsku přibližně 100 obyvatel na km², což v rámci Evropy znamená kolem poloviny průměru. A podobně jako v jiných evropských státech se společnost setkává se stárnutím populace a nízkou porodností. Kromě většinového obyvatelstva slovinského původu žijí ve Slovinsku v příhraničních oblastech s Maďarskem a Itálií ještě tyto dvě národnostní menšiny. Ve Slovinsku žijí také různé etnické skupiny, většinou z oblasti Západního Balkánu. A co je charakteristické pro lidi na slunečné straně Alp? Slovinci jsou vlastenci, kteří si cení kvalitu

života. Jsou hrdí na svoji kulturu a jazyk, který uznávají jako velkou hodnotu a jako část národní identity. Slovinci jsou otevření k odlišnostem. Je zajímavé, že hodně cestují, ale málo se stěhují. Slovinci by se popsal jako pracovití, ambiciózní a aktivní lidé, individualisté, kteří dobře mluví cizími jazyky.

KULTURA

Umění a kultura mají ve slovinské historii zvláštní místo, neboť Slovincům v minulosti různými způsoby pomáhaly doplnit nedostatek národních, politických a vládních institucí. Vztah Slovinců k národní kultuře je skutečně intenzivní a Slovinsko se může chlubit s dobře rozvinutou sítí kulturních institucí, organizací a kulturních sdružení, srovnatelných s většinou rozvinutých evropských států. Bohatý kulturní život se neodvíjí jen v největších

městech ve státech, ale prakticky v každém koutku Slovinska. Téměř každý Slovinec je sám o sobě básník, malíř, kuchař, tanečník, vinař, muzikant, režisér, herec, blogger, řezbář. Ze všeho, co miluje, umí udělat umění. Kromě umělců různých ručních prací a řemesel, která se již přes století přenášejí z generace na generaci, jsou Slovinci úspěšní také v mnoha soudobých uměních, přístupných všem generacím. Kulturní akce jsou neuvěřitelně dobře navštěvovány – různé festivaly (hlavně v letních měsících) nadchnou návštěvníky, kteří přicházejí zblízka i zdaleka. Oblíbená jsou divadla, koncerty, Slovinci rádi čtou a jsou pyšní na svoji kulturní tradici. Zmínit můžeme France Prešernu, básníka, který se stal pýchou slovinské poezie a je autorem slovinské hymny Zdravljice. Ta vyzývá k soužití národů a je oslavou všech lidí dobrého srdce.

Kurenty - masopustní masky, které vyhánějí zimu. Foto: Tomo Jeseničnik

Idrijská krajka. Foto: Jaka Vinšek

KULINÁŘSTVÍ

Kulinářská podoba současného Slovinska odráží vlivy kultury a civilizace z alpského, středozemského a panonského regionu. Století společenského a historického vývoje na této křižovatce vytvořila zvláštní typy životního stylu, ne ve smyslu asimilace, ale především ve smyslu vytvoření jedinečné a originální pestrosti, také v oblasti kulinářské.

Tradiční slovinské kulinářství je založeno na obilí, čerstvých mléčných výrobcích, mase, rybách, zelenině, bramborách, olivách a pršutu.

V závislosti na regionu, sdružuje samozřejmě vliv venkova, měšťanů a různých mnišských řádů. Kromě kulinářské nabídky zaručuje vrcholné gurmánské zážitky také vyjimečně pestrá nabídka slovinských vín.

Potica je slovinské sváteční jídlo. Foto: Úřad pro komunikaci archiv

Skocjanske jeskyně. Foto: Jakše-Jeršič

CESTOVNÍ RUCH

Každá roční doba je ta pravá pro návštěvu Slovinska.

Slovinsko je jako stvořené pro poznávání a zážitky, přitom zvláštní hodnotu představuje přívětivé domácí prostředí navozující příjemný pocit, nedotčená příroda a bohaté kulturní dědictví. Hosté si mohou vybrat mezi aktivním trávením dovolené či relaxačním. Volba aktivní dovolené se pohybuje od horolezectví, cyklistiky, turistiky, raftingu, golfu, jízdy na kajaku, lovu, plavání, jachtingu nebo rybaření a lyžování na sněhu a na vodě a ještě mnoho dalších aktivit. Pro ty, kteří si rádi užívají jsou tu termální prameny a lázně.

Předností Slovinska je její malá velikost a různorodost. V jednom dni můžete

obdivovat horský svět, Panonskou nížinu i moře.

A co se nejvíce líbí cizincům, kteří navštíví Slovinsko? Nejdříve jsou to výrazy nadšení. Následují odpovědi, že Slovinsko je příjemný stát, který zklidňuje mysl a dobývá tělo, především díky své nedotčené přírodě, milému podnebí, pohostinnosti, laskavým lidem a mnohým termálním pramenům. Rádi doplní, že velikost Slovinska je právě v bohatosti odlišností, v hodnotách, které vznikaly během století ve spolupráci člověka s přírodou, a že Slovinsko je spořádaný, moderní a bezpečný stát. Není důvod, aby jste tomu nevěřili.

I FEEL SLOVENIA je slogan, který v sobě odráží podstatu Slovinska: země, do které se zamiluje každý, který ji navštíví.

Piran, středověké město na jadranském pobřeží. Foto: Jakše-Jeršič

Špičnik. Foto: Darinka Mladenović

EKONOMIE

Devadesátá léta minulého století charakterizoval přechod na tržní ekonomiku. Ekonomický růst byl v tomto období vysoký, dokonce vyšší než průměr v Evropské unii.

Slovinská ekonomika se vyvinula již dříve před tím a ve světě uplatnila svoje důležité světové obchodní značky. Slyšeli jste o lyžích Elan, na kterých vítězí lyžařská esa? Nebo o ultralehkých letadlech Pipistrel, které každým rokem získávají ocenění NASA? O Akrapovičových výfukových systémech, které jsou nezbytné v moto sportu? Možná i o špičkové a tvarově

dokonalé domácí technice Gorenje? Světově úspěšné slovinské společnosti přicházejí i z oblasti služeb jako je oblast informační technologie. Slovinské společnosti usilují k inovativnosti a kvalitě svých výrobků a tím udržují důvěru spotřebitelů v kvalitu slovinských značek. Důležitou úlohu ve slovinském hospodářství má dřevo. Je jedním z nejdůležitějších slovinských přírodních bohatství, protože více jak dvě třetiny území pokrývají lesy. Slovinci jsou hrdí také na svou rovnoprávnost mezi pohlavím, protože je procento zaměstnaných Slovinců mezi nejvyšším ve světě.

Triglav. Foto: Jože Mihelič

VĚDA

Dnešní slovinští vědci pokračují ve vědecké a výzkumné tradici, která do světové klenotnice vědy přispěla mnohými objevy. Stojí na ramenech velikánů, kteří pracovali v dobách bez internetového spojení a studovali za svitu svíci; to jsou vědci, jako byl Janez Vajkard Valvasor (člen Královské společnosti z Londýna, 17. stol.), Jurij Vega (logaritmické tabulky, 18. stol.), Jožef Stefan (zákon o záření 19. stol.), Fritz Pregl (nositel Nobelovy ceny v oblasti organické chemie, začátek 20. stol.) nebo Herman Potočnik Noordung, raketový inženýr. Práce zmíněných pionýrů pokračuje

v oblasti výzkumných a vývojových aktivit v současném Slovinsku. Aktivity v oblasti výzkumu a vývoje jsou vysloveně vícevrstvé a kvůli zachování vysoké kvalitních standardů známé po celém světě. V některých výzkumných oblastech, jako jsou počítačové technologie nebo nanotechnologie, se Slovinsko umísťuje mezi nejlepšími státy světa. Věda je jeden z hlavních pilířů národního vývoje.

Od roku 1991 se Slovinsko aktivně zapojuje do programů výzkumu a vývoje EU a do jiných evropských programů z této oblasti, doposud spolupracovalo ve více než v tisíci projektech evropských výzkumných rámcových programů.

Volné lezení. Foto: Tomo Jeseničnik

SPORT

Zdá se neuvěřitelné, že dvoumilionový národ dosahuje takových úspěchů ve sportu. Jsme jediným takovým malým národem, který se umístil na největších utkáních v týmových sportech (fotbal, hokej, košíková, házená, volejbal) a ve kterém jednotlivci dosahují vynikajících individuálních úspěchů. Slovinští sportovci patří ke světové špičce podle získaných medailí na olympijských hrách. Zaslouhy lze také připsat mimořádné sportovní infrastruktuře. Především je potřeba zvýraznit Planico - údolí, kde byl již v roce 1930 postaven skákací můstek pro crazy sport skoky na lyžích, který vynalezli Slovinci. Dnes je v Planici moderní sportovní komplex, ve kterém vystupuje především můstek pro skoky na lyžích neboli »letišťe«, kde lyžaři skokani letí 250 m.

Ostatním sportovcům a rekreativním jsou k dispozici běžecký stadion, lanovka, atleticko-fotbalový stadion, cyklistické a pěší cesty, park kulturního dědictví, informační prostor s pohostinstvím, ziplin a vysoce kvalitní turistické a sportovní služby.

Planica je důkazem znalosti a vyjimečnosti slovinských návrhářů, inženýrů a jiných odborníků, je symbolem odvahy, přírodní krásy a dědictví světového významu. Je národním symbolem Slovinska.

Soča. Foto: Aleš Fevžer

ZELENÁ NIŤ

Slovinsko se představuje národní značkou **I FEEL SLOVENIA**, která je založená na zelené barvě, neboť více než polovinu státu pokrývají lesy. Symbolizuje rovnováhu životního stylu, který sdružuje příjemné znepokojení, se kterým Slovinci následují svá osobní přání, se společnou vizí, že jdou dopředu s přírodou. Slovinská zelená vypovídá o souladu všech smyslů, kterými se Slovinsko může prožít. Proto se na Slovinsko nevzpomíná po obrazech. Vzpomínka na Slovinsko spojuje vůni lesa, šplouchání potoka, překvapivá chuť vody a měkkost dřeva. Slovinsko vnímáme.

Ljubljana. Foto: Úřad pro komunikaci archiv